

Patientinformation protein S

Det kan finnas många olika orsaker bakom uppkomsten av en blodpropp. Under senare år har man funnit olika ärftliga rubbningar (anlag) som ökar risken för att bilda blodproppar hos en drabbad individ. Det är då vanligt att flera individer i familjen/slakten bär på anlaget.

Protein S är ett äggviteämne som finns i blodet och som tillverkas i levern. Protein S hjälper till att styra hastigheten i den reaktion som leder fram till att blodet koagulerar (levar sig). Brist på protein S medför att blodet kan koagulera för lätt. Personer som har protein S-brist kan ha lättare att få venösa blodproppar än andra. Blodproppsbenägenheten vid protein S-brist visar sig oftast i situationer då det lättare uppstår blodpropp än normalt, exempelvis i samband med operationer, graviditet och förlösning, p-pillerbehandling, långvarigt sängläge vid sjukdom och långvarigt stillasittande vid t.ex. buss- och flygresor.

Om man har protein S-brist och har drabbats av venös blodpropp kan det därför vara motiverat med långvarig behandling med blodförtunnande läkemedel. Även om man inte haft blodpropp, men har brist på protein S, kan det ibland vara motiverat med förebyggande behandling i samband med risksituationer som beskrivits ovan. Vid behandling med Waran/warfarin, blodförtunnande läkemedel, skall behandling med heparin eller ”lågmolekylärt” heparin pågå samtidigt i minst 5 dygn tills Waranbehandlingen ger ett fullgott skydd mot blodproppar. Detta gäller oberoende av vilken sjukdom som gör att Waran/warfarinbehandling ges.

Vid långa resor kan man själv motverka blodproppsbildning genom att använda kompressionsstrumpor och röra på benen så att benmuskulerna, särskilt i vaden, får arbeta. Detta förbättrar blodets återflöde och minskar blodproppsriskerna. P-piller av kombinationstyp skall inte användas. Östrogeninnehållande hormonläkemedel skall heller inte användas. P-piller som enbart innehåller gestagen (minipiller), hormonspiral och vissa depåpreparat kan användas.

Eftersom protein S-brist är ärftlig kan det finnas anledning att testa barn, syskon och föräldrar. Barn behöver inte testas förrän vid 11 - 12 års ålder, om de inte skall genomgå större operation dessförinnan.

Ärftlig protein S-brist förekommer hos ca 0.1% av befolkningen.